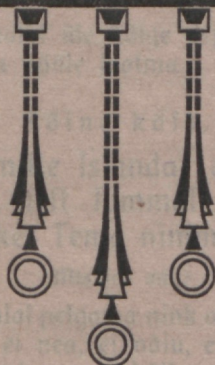

Emakeele helinad.

Emakeele helinad.

Meie ristiusu oppuse wiis päätükki.

Edimäne päätükk.

Jumala kümme käsku.

Edimäne käsk.

Mina ole Isfand; sinu Jummal, sinul ei pea mitte muid jumalit olema minu een.

Mis see om?

Meie peame Jumalat üle kõige asja pelgama, armastama nink uskma ehk Tema pääle lootma.

Tõine käsk.

Sina ei pea mitte Isfanda, oma Jumala nimme kurjaste pruukma, sest Jummal ei taha seda mitte nuhtlemata jättä, kes Tema nimme kurjaste pruugip.

Mis see om?

Meie peame Jumalat pelgama nink armastama, et meie tema nime man ei wanner, ei nea, ei nõiu, ei wõlfi, ei ka peta, enge peame Teda kõigen hädan appi hõikama, pallega, kitma nink tennama.

Kolmas käsk.

Sina pead pühapäiwa pühendama.

Mis see om?

Meie peame Jumalat pelgama nink armastama, et meie jutlust nink Jumala sõna ärä ei põle, enge peame seda püäs pidama, häälmeel kuulma nink opma.

Neljas käsk.

Sina peat omma esla nink omma emma awwustama, et sinu käfi häste käüs nink fina kawwa elas maa pääl.

Mis see om?

Meie peame Jumalat pelgama nink armastama, et meie omme wanembit nink esandit ära ei põle, ei ka wihasta, enge peame neid awwustama, neid orjama, neide lõnna wõtma ja neid armfias nink aufas pidama.

Wiies käfk.

Sina ei pea mitte tapma.

Mis see om?

Meie peame Jumalat pelgama nink armastama, et meie oma lähemba ihule üffegi kahju ei ka wiga ei tee, enge peame teda awitama nink edefi saatma kõigen ihulikun hädän.

Kuwwes käfk.

Sina ei pea mitte abielu rikma.

Mis see om?

Meie peame Jumalat pelgama nink armastama, et meie puhtaste nink aufaste elame lõnan nink tõön ja et egaüts omma abikaasa peab armastama nink awwustama.

Säitsmes käfk.

Sina ei pea mitte warastama.

Mis see om?

Meie peame Jumalat pelgama nink armastama, et meie oma lähemba raha wai hääd ei wõta, ei ka kawala kauba wai ostmifega henda käfte ei saada, enge peame teda awitama tema hääd nink päätoiduff kaswatada nink hoita.

Katesfias käfk.

Sina ei pea mitte kawalat tunnistuff andma oma lähemba wastu.

Mis see om?

Meie peame Jumalat pelgama nink armastama, et meie oma lähemba pääle kawalal kombel ei wõlli, teda ei peta, keelt tema pääle ei pesfa, ei ka kurja kõnet ei tõsta, enge meie peame teda wabandama, hääd temast kõnelema nink kõiki asju hää poole käändmä.

Üteslas käik.

Sina ei pea mitte himustama oma lähemba maija.

Mis see om?

Meie peame Jumalat pelgama nink armastama, et meie kawalufega oma lähemba perändüft wai maija hendale ei püwwa, ei ka ütigi õiguse tähe all henda kätte ei saada, enge peame teda awitama, et tema seda wõis pita nink see manu jääda.

Kümnes käik.

Sina ei pea mitte himustama oma lähemba naist, sulast, näüfikut, tõbraft ehk kõik, mis tema perält om.

Mis see om?

Meie peame Jumalat pelgama nink armastama, et meie oma lähemba naist, peret nink tõbraft henda poole ei kifü, ei ka temast ärä ei saada enge peame neid manitsema, et nema jääwä nink tegewa, mis neil sünnip.

Mis ütlep nüüd Jummal kõigist neiffinatist käest?

Tema ütlep niida:

Mina, Isfand, sinu Jummal, ole wäkew, wihane Jummal, kes neide pääle, kea Minnu wihkawa, wanembide patu kodo otsip laste pääle kolmandani nink neljandani põlweni, ent neile, kea Minnu armastawa nink Minu käske pidawa, tee Mina hääd tuhanda põlweni.

Mis see om?

Jummal ähwärdap nuhelda kõiki, kea neiffinatist käest üle astwa; seperast peame Tema wihha pelgama nink ei pea mitte niiluguste käske wasta tegema; ent tema toowotap armu nink kõike hääd kõigile, kea Tema käske pidawa; seperält peame Teda ka armastama, Tema pääle loofma nink hääl meelel Tema käske perrä tegema.

Tõine päätükk.

Pühä ristiusk.

Edimäne tükk:

Loomisest.

Mina usu Jumala Esä, Kõigewägewamma taiwa ja maa Looja sisse.

Mis see om?

Mina usu, et Jummal minnu kõiki loodasjuga om loonu, mulle andnu ihu nink henge, silma, kõrwa nink kõik luuliikme, meele nink mõistuse ja weel üles peab; pääle see rõiwit nink kängi, sööki nink jooki, maija nink kotta, naist nink last, põldu, täprit nink kõik hääd, kõige ihu nink elu tarwiduse nink pääfoidusega rikkalikult nink egapäiw õnnistap, kõige hädä eest kaiffap ja kõige kurja eest hoiap ning paimendap. Nink seda kõik teep Tema selgest esalikust nink jumalikust armust nink heldusest, ehk ma küll seda ärä ei ole teeninu, ei ka see wäärt ei ole. See kõige eest ole mina jälle wõlgu Teda tenata nink kitta, orjata nink kuulda. See om tõelik tõsi.

Tõine tükk.

Lunastamisest.

Nink mina usu Jeesuse Kristuse, Jumala ainusündinu Poja, meie Islanda sisse, kes om saadu Pühäst Waimust, sündinu neitsiist Mariast, kannatanu Pontsiuse Pilatuse all, risti pääle poodu, ära koolnu, maha matetu, alla lännü põrgu hauda, kolmandal päiwäl ülestõusnu koolnuist, üles lännü taiwade, istup Jumala, Kõigewägewa Esä, hääl käel, säält saap Tema tulema kohut mõistma elawide nink koolnuide pääle.

Mis see om?

Mina usu, et Jeesus Kristus tõsine Jummal, Esäst igawest sündinu, nink ka tõsine inemine, neitsiist Mariast sündinu, om minu Island, kes minnu ärakadunu nink äräfunnitu inemise om lunastanu, ärä ostnu nink ära pälnü kõigest patust, surmast nink kuradi wäest, ei mitte kulla ei ka hõpega, enge oma pühä kalli werega ja oma süüta kannatamise nink sur-

maga, et mina tema oma oles nink Tema riigin Tema all elas nink Teda orjas igaweffen õigufen, wagaufen nink õndufen, õffe niida kui Tema om üles fõsnu furmast, elap nink walitsep igāwes. See om tõtelik tõifi.

Kolmas tükkk.

Pühendamiseft.

Mina usu Pühä Waimu fise, ütfe pühhä kristlikku kerikut, pühhi kogudust, patu andisandmist, liha ülestõsemist nink igāwest ellu. Amen.

Mis see om?

Mina usu, et mina ei wõi mitte omast meeleft ei ka wäest leelufe Kristufe, oma Islanda fise usku, ehk Tema manu saada, enge Pühä Waim om minnu armuoppufe läbi kutsnu, omme andiga walgustanu, õigen usun pühendanu nink ülespidanu, õffe niida kui Tema koguna kristlikku kogudust maa pääl kutsup, kogup, walgustap, pühendap nink leelufe Kristufe man peap õigen ainun usun; sen kristlikun, kogudusen annap Tema mulle nink kõigile uskjile egāpäiw kõik patu rikkalikult andis nink saap wiimfel päiwil minnu nink kõiki koalnuid üles ärätämä nink mulle kõiki uskjidega Kristusen igāweste elu andma. See om tõtelik tõifi.

Kolmas päätükk.

Püha Eſä-meie palwus.

Meie Eſä, kes Sina olet taiwan, pühendetus saagu Sinu nimi. Sinu riik fulgu. Sinu tahtmine lündigu kui taewan, niida ka maa pääl. Meie päiwalikku leiba anna meile täämbä. Nink anna meile andis meie süü, niida kui meie andis anname omile süüdläisile. Nink ärä saada meid mitte kiufatufe fise, enge päästä meid ärä kurjast. Sest Sinu perält om riik nink wägi nink awustus igāwestes ajas. Amen.

Alustufe sõna:

Meie Eſä, kes Sina oled taiwan.

Mis see om?

Jummal tahap meid seega hääliſteda, et meie wõtasfe usku Teda meie õige Eſä olewat nink meie Tema õige laste, et meie

Julgede nink kõige lootusega Teda pallesie, nii kui armsa laste omma armsat eslä pallewa.

Edimäne palwe:

Pühendetus saagu Sinu nimi.

Mis see om?

Jumala nimi om küll esi hendast pühä, ent meie palleme senlinatsen palwen, et tema ka meie man pühäs faas.

Kuis see sünnip?

Kui Jumala sõna selgede nink puhtaste opetedas nink meie ka pühalikult, kui Jumala laste, see perrä elame. Seda awifa meil, armas Esä taiwan! Ent kes föilite opetap nink elap, kui Jumala sõna opetap, see ei pühenda mitte meie sean Jumala nimme. See eest hoia meid, armas taiwane Esä.

Tõine palwe:

Sinu riik tulgu.

Mis see om?

Jumala riik tulep küll ilma meie palweta esi hendast, ent meie palleme senlinatsen palwen, et ta ka meie manu tules.

Kuis see sünnip?

Kui taiwane Esä meile omma Pühhä Waimu annap, et meie Tema pühhä sõnna Tema armu läbi ufume nink jumalikult elame, siin ajalikult nink sääl igäwes.

Kolmas palwe:

Sinu tahtmine sündigu kui taiwan, niida ka maa pääl.

Mis see om?

Jumala hää, armuline tahtmine sünnib küll ilma meie palweta, ent meie palleme senlinatsen palwen, et tema ka meie man sünnis.

Kuis see sünnip?

Kui Jummal kõik kurja nõu nink tahtmise hääwitap nink seda keelap, mis meil ei taha laske Jumala nimme pühendata ei ka tema riigil tulla, nii kui om kuradi, selle ilma nink meie liha tahtmine: ent kinnitap nink peap meid kangede oman sõnan nink ufun meie offani. See om Tema armuline nink hää tahtmine.

Reljas palwe.

Meie päiwälikku leiba anna meile täambä.

Mis see om?

Jummal annab päiwälikku leiba küll ilma meie palweta kõigile kurjele inemisele, ent meie palleme seninatzen palwen, et Tema meil seda lafes tunda nink tenuga meie päiwälikku leiba wastu wõtta.

Mis om päiwalik leib?

Kõik, mis ihu toidufes nink ülespidamises tarwis om, nii kui om: söök, jook, röiwa, kangitse, hoone nink maja, põld, sõpra, raha, hää, waga abikaas, waga lasse, waga pere, waga nink ulutawa ülemba, hää walitus, hää ilm, rahu, terwus, karistus, au, hää sõbra, ulutawa külälise nink muidu niilugust.

Wiies palwe.

Nink anna meile andis meie süü, niida kui meie andis anname omile süüdläifile.

Mis see om?

Meie palleme seninatzen palwen, et Eia taiwan es tahas mitte meie patu pääle kaeda, ei ka neide peräst meie pallemiss meile keelda; sest meie ei ole mitte see wäärt, mis meie palleme, ei ole seda ka mitte ärä teen'nu, enge Tema tahas meile kõik selgest armust anda, sest meie teeme egäpäiw palju pattu nink teenime selget nuhtlust. Siis tahame meie ka küll jälle südamest andis anda nink häämeelel hääd teta neile, kea meie wasta patwa.

Kuwwes palwe.

Nink ära saada meid mitte kiufatuse sisse.

Mis see om?

Jummal ei kiufa küll kedagi, ent meie palleme seninatzen palwen, et meid Jummal tahas hoita nink üles pita, et meid kurat, ilm nink meie liha ärä ei peta, ei ka hukuta umbusu, meehehitmise ja muu suure häü nink patu sisse; ja kui meid seega peas kiufatama, et meie siski wõisse ära wäärdä nink wõimust saada.

Säitsmes palwe.

Enge pästä meid ärä kurjast.

Mis see om?

Meie palleme seninatsen palwen õlle kui üte puhuga, et meid Eä taiwan kõigefugutsest kahjust ihu nink henge, wara nink awwu poolest fahas ärä pästa ja wiimate, kui meie tunnike tulep, meile õndiat ossa anda, nink meid armuga seiffinassest hädäorust henda manu taiwade wõtta.

Lõpetuse sõna:

Seft sinu perält om riik ja wägi nink awwustus igawettes ajas. Amen.

Mis om Amen?

Et mina pea kindla olema, et niisugusse palwe omma Eäl taiwan wastawõtliku nink kuultu, seft Tema esi om meil käsknu niidade pallelda, nink toowotanu meid kuulda. Amen, aamen, see om: Ja, ja, niida peap sündima.

Neljas päätükk.

Pühä ristmise sakrament.

I. Mis om ristmine?

Ristmine ei ole mitte paljas wesi, enge om wesi, Jumala käsün säefu nink Jumala sõnaga ühendetu.

Kuis sis see Jumala sõna käüp?

Kui meie Jsand Jeesus Kristus ütlep Matteuse raamatun wiimätsen päätükin: Minge nink teke jüngris kõik pagana, neid risten Eä, nink Poja nink Püha Waimu nime sisse.

II. Mis annap ehk saadap ristmine?

Tema saadap patuandisandmist, pästap ärä surmast nink kuradiit, ja annap igawest õndsust kõigile, kes seda uskwa, nii kui Jumala sõna nink toowotus ütlep.

Mis om seefama Jumala sõna nink toowotus.

Kui meie Jsand Jeesus Kristus ütlep Markuse raamatun wiimätsen päätükin: Kes usup nink ristitas, see saap õndias, ent kes ei usu, see saap ära sunnitus.

III. Kuis wesi nii fuuri asju wõib teta?

Wesi ei tee seda tõtelikult mitte, enge Jumala sõna, mis weega nink wee man om, nink usk, mis seda Jumala sõnna ween ufup. Seft ilma Jumala sõnata om wesi paljas wesi, nink ei ole mitte ristmine; ent Jumala sõnaga om tema ristmine, see om: eluwesi, täüs armu ja waffselündimise mõikmine Pühän Waimun, niida kui pühä Paulus ütlep Tiituse raamatun kolmandan päätükin:

Jummal Ešä teep meid oma halestuse perrä õnd-
sas jällesündimise mõikmise nink Pühä Waimu waff-
ses tegemise läbi, keda tema rikkalikult meie pääle
om wälja kallanu Jeesuse Kristuse, meie Õnnistegija
läbi, et meie tema armušt õiges tettu, igäwesse elu
perändäjis saasse lootuse perra. See om tõtelik sõna.

IV. Mis sis niifugune weega ristmine tähendap?

Tema tähendap, et wana Adam meie sisen egäpäiwasse
kahitsmise nink patuštikäändmise läbi peap ära uputetama nink
ärä koolma kõige patu nink kurja himuga, nink peap ega-
päiw jälle ette tulema nink üles tõsema wastne inimene, kes
õigufen nink puhtufen Jumala een igäwes elap.

Konnes see kirjotet om?

Pühä Paulus Rooma rahwale kuwwendan päätükin ütlep:

Meie oleme Kristusega maha matetu ristmise
läbi surma sisse, et õffe kui Kristus om ülesärätedu
koolnuist Ešä awwustuse läbi, niida peame ka meie
wastfen elun käümä.

Wiies päätükk.

Pühä altari sakrament.

I. Mis om altari sakrament?

See om meie Jslanda Jeesuse Kristuse tõtelik tõline ihu
nink weri, leiwa nink wiina all meile ristirahwale süwwa
nink juwwa, Kristuse henda säetu.

Konnes see kirjotet om?

Niida kirjutawa pühä ewangelisti: Matteus, Markus,
Luukas nink pühä apostel Paulus:

Meie Isfand Jeesus Kristus, sell õõl, kui Tema ärä anti, wõtt tema leiwa, tenas nink murs nink and omile jüngrile nink üteli: „Wõtke nink söõge, see om Minu ihu, mis teie eest andas. Seda teke Minu mälestuses.“

Sellsamal kombel wõtt Tema ka karika perän õdangusõõmaiga, tenäs, nink and näile nink üteli: „Wõtke nink jooge kõik see sifest. Seefinane karik om wastne leping Minu weren, mis teie nink paljude eest ärä walefas patu andisandmises. Seda teke, nii sagede kui teie seda joote, Minu mälestuses.“

II. Mis awitap niifugune söõmine nink joomine?

Seda näütawä meile neefinatse sõna: „Teie eest ärä antu nink ärä walefu patu andisandmises“; see om, et meile sakramendin patu andisandmine, elu nink õndsus neide sõnnu läbi andas; sest kon patuandisandmine om, sääl om ka elu nink õndfus.

III. Kuis wõip ihulik söõmine nink joomine nii fuuri asju feta?

Söõmine nink joomine ei tee seda fõtelikult mitte, enge nee sõna, mis niida käüwa: „Teie eest ärä antu nink ärä walefu patu andisandmises.“ Nee sõna omma see ihuliku söõmise nink joomise man kui pääasi pühän sakramendin, nink kes neidsammu sõnnu usup, sell om, mis nema ütlewa nink foowotawa, see om: patu andisandmine.

IV. Kes sis pühhä altari sakramenti tululikult wastu wõtap?

Paaftma nink ihulikult henda walmistama om küll kaunis wäljastpidine walmistamine, ent see om õige, ausa nink walmistedu, kes neid sõnnu usup: „Teie eest ärä antu nink ärä walefu patu andisandmises.“ Ent kes neid sõnnu ei usu, ehk neist kassile mõtlep, see om umbusklik nink ei ole mitte õigede walmistedu; sest sõna: „Teie eest“ püw-wõp selgit usklike sõõmit.

Igapäewased palwed.

1. Hommiku palwe.

Õnnistagu mind Jumal Isa, Poeg ja Püha Waim. Amen. Mina tänan sind, minu armas taewane Isa, Jeesuse Kristuse, sinu armsa Poja, meie Isjanda läbi, et sina mind minewal õöl oled armulikult hoidnud kõige ihu ja hinge kahju eest. Mina palun sind, kaitse ja hoiu mind ka sellinasel päewal armulikult kõige patu, kurja ja kahju eest, et minu mõte, sõna, tegu ja elu wõiks sinu meelepärast olla. Sest mina annan oma ihu ja hinge ja kõik mis mul on, sinu hooleks. Sinu püha ingel olgu minu juures, et kuri waenlane ühtegi meelewalda minu üle ei saa. Amen.

Õhtu palwe.

Õnnistagu mind Jumal Isa, Poeg ja Püha Waim. Amen. Mina tänan sind minu armas taewane Isa, Jeesuse Kristuse, sinu armsa Poja, meie Isjanda läbi, et sina mind minewal päewal armulikult oled hoidnud kõige ihu ja hinge kahju eest. Mina palun sind, anna mulle andeks kõik minu patud ja eksitused, miska mina sind olen wihastanud, ja kaitse ja hoiu mind sellinasel õöl armulikult kõige patu, kurja ja kahju eest. Sest mina annan oma ihu ja hinge ja kõik, mis minul on, sinu hooleks. Sinu püha ingel olgu minu juures, et kuri waenlane ühtegi meelewalda minu pääle ei saa. Amen.

3. Palwed enne lõõmaaega.

Kõikide filmad loodawad, Isjand, sinu pääle ja sina annad neile nende rooga omal ajal. Sina teed lahti omad helled ja rohked käed, ja täidad kõik, mis elab, hää meelega. Auu olgu Jumalale Isale, Pojale ja Pühale Waimule. Amen.

Isjand Jumal, taewane Isa, õnnista meid ja neidfinaseid oma andeid, mis meie sinu rohkest armust wastu wõtame, Jeesuse Kristuse meie Isjanda läbi. Amen.

4. Palwed pärast lõõmaaega.

Tänage Isjandat, sest tema on hää, ja tema heldus kestab igaweste, kes kõigele lihale rooga annab, lojustele nende lõõmilt annab, noorile kaarnaile, kes teda appi hüüawad. Tema ei ole rõõmu hobusewäest, ega meelehääd jalameeste sää-

reluiß. Jsandal on meele hää neiß, kes teda kardawad ja fema pääle loodawad. Auu olgu Jsale, Pojale ja Pühale Waimule. Amen.

Meie täname sind, Jsand Jumal, taewane Isa, Jeesuse Kristuse, meie Jslanda läbi, kõige sinu ande ja häätegemise eest, kes sina elad ja walitßed igawelest ajalt igawese ajani. Amen.

Wana Testamendi piibli lood.

Jumal, maa ning taewa Looja, Isa, Poeg ja Püha Waim, Sina õõ ja päewa tooja, Kuu ja päike on su loom. Sina wägaw kaitßeja, Hoiad oma loome ka.

1. Loomine.

Alguses löi Jumal taewa ja maa. Maa oli tühi ja paljas ja pimedus oli sügawuse pääl. Ja Jumala Waim oli lehwitamas wee pääl.

Esimesel päewal loodi walgus. Jumal ütles: „Saagu walgus!“ Ja walgus sai.

Teisel päewal loodi taewalaotus. Jumal ütles: „Saagu laotus!“ Ja Jumal tegi wahe wee wahele laotuse all ja laotuses ülewal ja nimetas laotuse taewaks.

Kolmandal päewal ütles Jumal: „Wesi kogugu ühte paika, et kuiwa näikse!“ Ja nõnda sündis. Jumal nimetas kuiwa maaks ja weekogu mereks. Selsamal päewal ütles Jumal: „Maast tärjaku noor rohi ja wiljalised puud, kus nende seeme lees on.“ Ja maa ajas noore rohu üles ja puud, mis wilja kannawad. Siis sai õhtu ja sai hommiku kolmandaks päewaks.

„Neljandal päewal ütles Jumal: „Saagu walgused taewa laotusesse walguist andma maa pääle!“ Ja nõnda sündis. Jumal tegi suurema walguse (päikese), mis päewal pidi walitßema, ja wähema walguse (kuu), mis õõsel pidi walitßema, ja tähed.

Weel ei olnud loomi maa pääl. Sellepäraß ütles Jumal wiierendal päewal: „Wesi sigitagu suure hulga elawaid hingeid ja linnud lennaku taewa laotuses!“ Ja Jumal löi kalad ja walaskalad ja kõiklugu linnud.

Kuuendal päewal ütles Jumal: „Maa toogu wälja elawaid hingelid, lojukleid, roomajaid ja metselajaid“. Ja nõnda sündis. Siis ütles Jumal selfamal kuuendal päewal: „Tehkem inimene eneste näo järele ja eneste sarnaseks, et ta walitleb kalade üle, mis meres, lindude üle, mis taewa all, lojuste üle ja kõige maa üle.“ Ja Jumal lõi inimese oma näo järele, Jumala näo järele lõi ta tema. Meheks ja naiseks lõi Jumal nad.

Ja Jumal waatas kõige selle pääle, mis ta oli teinud, ja waata, see oli wäga häa. Nõnda sai taewas ja maa ja kõik nende wägi walmis kuue päewaga.

Jumal hingas seitsemendal päewal kõigest oma tegemistest ja õnnistas seda seitsemendat päewa ja pühitstes ta pühapäewaks.

2. Esimesed inimesed paradiisis.

Inimese loomine sündis nõnda: Jehoowa walmistas inimese, kes põrm on, mullast ja puhus tema ninasse elawat õhku. Nõnda sai inimene elawaks hingeks. Tema nimi oli Adam.

Jehoowa ehitas rohuaia ehk paradiisi Eedenisse ja laskis maast tõusta kõikisugu puid, mis armsad oliwad päält näha ja häa neist süüa. Kelk aeda oli elupuu ja häa ja kurjatundmise puu. Ja jägi läks seda aeda kallma ja lahkus neljaks haruks. Sinna aeda pani Jumal inimese teda harima ja hoidma.

Jehoowa saatis ka kõikisugused elajad ja linnud inimese juurde, et ta neile nimed annaks. Ja inimene andis neile nimed. Aga enesele ei leidnud ta nende keskelt mitte abi, mis tema kohane oleks olnud.

Jumal ütles: „See ei ole mitte häa, et inimene ükli on; ma tahan temale abi teha, mis tema kohane on.“ Siis walmistas Jumal naise ja saatis ta Adama juurde. Adam ütles: „See on nüüd luu minu luust ja liha minu lihast. Sellepärast jätab mees isa ja ema maha ja hoiab oma naise poole.“ Adam pani oma naisele nime Eewa.

3. Patulangemine.

Jumal käskis inimest: „Kõigest aia puust wõid sa süüa, aga häa ja kurjatundmise puust ei pea sa mitte sööma, self mil päiwil sina self sööd, pead sa surma surema!“

Madu oli kawalam kui kõik elajad. Tema ütles naise wastu: „Kas Jumal on ütelnud: Teie ei pea üheskiki rohuaia puust sööma?“ Naine kostis: „Küll meie sööme rohuaia

puude wiljast, aga selle puu wiljast, mis kesk aeda, on Jumal ütlenud: Teie ei pea mitte sest lõõma ega tema külge puutuma, et teie ei sure.“ Siis ütles madu naise wastu: „Teie ei pea mitte surema! Waid Jumal teab, et mil päewal teie sest lõõte, siis saawad teie silmad lahti ja teie olete kui Jumal ja tunnete hääd ja kurja.“

Ja Eewa nägi, et puu hää oli roaks, ja et ta filmadele himu tegi, ja et puu armas oli, et ta targaks pidi tegema. Siis wõttis ta tema wiljast ja sõi, ja andis ka oma mehele ja tema sõi ka.

Korraga kuulsiwad nad Jumala häält ja põgenesiwad Jumala palge eest rohuaias puude sekka. Aga Jumal hüüdis Aadamat: „Kus sa oled?“ Siis kostis Adam: „Ma kuulsin sinu häält rohuaias ja ma kartsin, sellepärast põgenesin ma eest ära.“ Jehoowa ütles: „Kas sa oled lõõnud sest puust, millest ma sind keelsin lõõmast?“ Adam kostis: „Naine, kelle sa mulle abikaasaks andsid, andis mulle ja mina sõin. Siis ütles Jumal naise wastu: „Miks oled sa seda teinud?“ Naine kostis: „Madu peffis mind ja mina sõin.“

Siis ütles Jumal mao wastu: „Et sa seda oled teinud, siis oled sina äraneetud kõikide lojuste seas, mis wälja pääl. Ma tahan wihawaenu tõsta sinu ja naise wahete, sinu seemne ja tema seemne wahete. Seesama peab su pää rõhuma, aga sina wõtad temale kanda rõhuda!“

Naise wastu ütles Jumal: „Ma tahan sulle wäga palju walu saata ja mees peab su üle walitsema!“

Aadamale ütles Jumal: „Äraneetud on maa sinu pärast: Kibuwitsu ja ohakaid peab ta sulle kaswatama, Oma palehigi sees pead sa leiba lõõma, seni kui sa jälle mullaks saad, kust sa oled wõtetud.“

Siis ajas Jumal Aadama ja Eewa paradiisi aiaast wälja ja pani aia ukse-ette keerubi (ingli) mõõgaga.

Oh Adam sinu eklitus On meie elu rikkund, Et patt on meie pärandus Ja kõikidesse tikkund; See usli töö On kõigile Suurt süüd ja nuhtlust saatnud; Auu Hale, Kes heldeste Meid Poja läbi peastnud.

Que Testamendi piibli lood.

1. Ma tulen taewast ülewelt, siid lõõmid toon teile läält, Neid toon ma teile rõõmuga, Neid tahan mina kuuluta.

2. Üks laps on täna sündinud, Kui ammuft ajast tõutud. See kaunis, ilus lapsuke On teie rõõm ja kallis õnn.

3. See on see Jsland Jeefus Krist, Kes tahab aita hädalift: See on see Önnistegija, Kes teid wõib patuift lunasta.

4. Jeefuse sündimine.

Neil päiwil läks sõna Rooma keisrilt Augustuseft wälja, et kõik maailm pidi üles kirjutatama. Ja kõik läkliwad endid laskma üleskirjutada, igaüks oma linna.

Siis läks ka Joosep Kaalileamaalt Naatsareti linnast Juudamaale Taaweti linna, mis Petlemmaks hüütakse, sest et ta Taaweti kojast ja soof oli, et ennast üles kirjutada lasta Maarjaga, oma kihlatud naisega. Kui nemad sääl oliwad, sündis Jeefus. Maarja mähkis ta mähkmetesse ja pani ta maha sõime, sest neil ei olnud muud aset majas.

Sealshamas wäljal oliwad karjased õiffes ja hoidfiwad õõfi oma karja. Ja waata, Jslanda ingel seifis nende juures ja Jslanda auu paistis nende ümber ja nemad kartfiwad üliwäga. Aga ingel ütles neile: „Ärge kartke! Sest waata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis kõigele rahwale peab saama. Sest teile on täna Taaweti linnas Önnistegija sündinud, kes on Jsland Kristus. Ja see olgu teile täheks: Teie leiate mähitud lapsse sõimes magamast.“

Äkiffelt oli ingligna taewa sõjawäe hulk, need kiitfiwad Jumalat ja ütlesiwad: „Auu olgu Jumalale kõrges ja maa pääl rahu, inimestest hää meel!“

Kui inglid nende juureft oliwad ära läinud taewa, ütlesiwad karjased üksteise wastu: „Et läki nüüd Petlemma ja waadakem seda asja, mis on sündinud, mis Jsland meile teada on andnud!“

Ja nemad läkliwad ruttu ja leidfiwad Maarja ja Joosepi ja lapsukele sõimes magamast. Ja kui nemad seda oliwad näinud, laotafiwad nad seda laiali, mis neile selleft lapseft oli räägitud. Kõik, kes seda lugu kuulfiwad, paniwad seda imeks. Aga Maarja pidas kõik need sõnad meeles ja mõtles nende pääle omas südames. Ja karjased läkliwad tagasi, auustafiwad ja kiitfiwad Jumalat kõige selle eest, mis nemad oliwad kuulnud ja näinud.

Kui kaheksa päewa täis sai, siis pandi temale nimi Jeefus, nõnda kui ingel seda enne oli üfelnud. (Uue aasta päewal).

Kaheteistkümne aastane Jeesus templis.

Jeesuse wanemad käisivad iga aasta Jeruufalemmas paa-
sapühiks. Kui Jeesus kaheteistkümne aastaseks sai, siis wõtti-
wad wanemad tema kaasa Jeruufalemma.

Kui pühad mööda oliwad ja nemad jälle koju läksiwad,
siis jäi Jeesus Jeruufalemma, aga tema wanemad ei teadnud
teda mitte. Nemad mõtlesiwad teda teekäijate selfis olewat,
käisivad ühe päewatee ära ja offisiwad teda sugulaste ja tut-
tawate juureff. Kui nemad teda ei leidnud, läkliwad nad ta-
gasi Jeruufalemma ja offisiwad teda sealt.

Kolme päewa pärast leidiwad nemad ta pühas kijas
istuwat kesk õpetajate seas, neid kuulwat ja neilt küsiwat. Aga
kõik, kes teda kuulsiwad, paniwad tema mõistust imeks.

Kui Ioofep ja Maria teda nägiwad, ütles ema tema
wastu: „Poeg, miks sa meile nõnda oled teinud? Waata, sinu
ifa ja mina oleme siind waluga offinud? Jeesus kostis: „Eks
teie ei teadnud, et ma ses pean olema, mis minu Isa pärast
on?“ Aga nemad ei mõistnud mitte seda sõna.

Jeesus läks siis wanematega Naatfaretti tagasi ja kuulis
nende sõna. Aga tema ema pidas kõik need sõnad omas
lūdames.

Ja Jeesus kaswas tarkuses ja pikkuses ja armus Jumala
ja inimeste juures.

1. Kiida nüüd Isandat, minu süda! Ma kiidan teda sur-
mani: Kunni mul elu on, tahan teda Ma kõrgeks kiita alati!
Kes ihu loond ja hinge ka: Kiidetud olgu lõpmata! Halleluuja,
halleluuja!

2. Õndfaks, jah õndfaks see kiita tuleb, Kel Jumal abiks
Siionist, Kellel uk sūdame põhjas põleb, ja kellel kaljuks Jee-
sus Krift! Kes teda peastjaks funnistab, Seda ta armust õn-
nistab! Halleluuja, halleluuja!

3. Kiitke, oh rahwad, ta kõrget nime ja laulge tänu
temale! Sest tema tegu on selge ime, Ta auu ei lõpe iiale.
Jumala lapsed, ühest suust laulgem Kolmainu auustust! Halle-
luuja, halleluuja!

„Kultura“ trükikoda

Wõrus, Nageli majas,

walmistab igasugu trükiteoseid, lihtrükist kuni wärwitrukini. Töö tehtakse puhtalt ja korralikult, ka pannakse suurt rõhku selle peale, et tellimised määratud ajaks täidetud saawad.

Walmistatakse:

Wallawalitsustele

kõik nende kantselei tarwidusi.

Seltsidele ja ühisustele

pidukuulutusi, pileetisi, põhjuskirju, üleskutseid, aruandeid, kirjapeasid, lotterii pileetisi jne.

Kooliõpetajatele

nende ja koolide tarwidused.

Ärimeestele

kirja ümbrikka ja paberit äri nimeodega, kwiitungi raamatuid jne.

Jgale ühele

nimekaartisid, kihla ja laulatamise kaartisid, ristimise-, laulatamise- ja matimise laulusid, leina lintisid, mälestuselehtesid sünnipäewaks ning pulmapäewaks jne. jne.

Hinnad rahuloldawad.

S. SONGI & F. KARLSONI

raamatukauplus

Wõrus, turu ääres, Nageli majas.

Waimulikud, ilmalikud ja kooli raamatud.